

במתנה

דפי זנוב

על מה שבזר זכינו

הרבנית ימימה מזרחי

בעריכת יקרת פרידמן

גיליון 231

פרשת הוקת ✦ ל' בסיון ה'תשע"ט (6/2019)

אל תכו בסלע

מה היתה הדאגה שלה? רק להוציא מילים טובות ולרחוש להם תרחישים טובים. כשלא היה לעם הזה עתיד, היא עומדת ואומרת: **"עֲתִידָה אֲמִי שְׁתַּלְדּוּ בֶן שִׁישׁוּיַע אֶת יִשְׂרָאֵל"**.⁷ במצרים, כשהם לא מצליחים לחלום אפילו על גאולה, היא יושבת ועושה תופים.

החודש הזה לא רק שאנחנו חייבים להוציא טוב על כל אחד מישראל ולא משנה מה צבעו, מה גזעו, איך הוא נראה, מאין הוא בא ועד כמה הוא זר. צריך להוציא מילים טובות מהפה. מהיום, ראש חודש תמוז עד תשעה באב, הולכים המרגלים ארבעים ימים ומוציאים מילים לא טובות - על הארץ ועל יושביה. זהו גמרנו, איבדתם את הארץ. הוצאתם מילים שאסור להוציא מהפה? אתם לא תיכנסו לארץ הזאת.

מה היה החטא שלהם? חז"ל אומרים: **הקדימו פיהם לעיניהם**.⁸ לכן במגילת איכה, שבה הפסוקים מסודרים לפי האל"ף-ב"ת, במקום שיהיה סמ"ך-ע"ן-פ"א, יש סמ"ך-פ"א-ע"ן; האות פ"א קודמת לאות ע"ן, כי החטא שהביא את החורבן היא, שהקדימו את הפה לעין.⁹ ורב משה שפירא אומר: **כי מה שאמרת מוקדם יותר בפה - זה מה שתראי אחר כך בעיניים**. כי פה קובע מציאות.

ואני רוצה לתת שיעורי בית לחודש הלא-שפוט הזה, תמוז. בחודש הזה, הקדימו את פיכם לעיניכם; סמ"ך-פ"א-ע"ן. זה עכשיו הסדר הנכון של האל"ף-ב"ת. אם מה שאומרים בפה זה מה שנהיה בסוף, אז בוא נגיד בפינו טוב, וזה מה שיהיה בסוף.

צריך לזכור שעם ישראל עמד שבוע ימים בפקק, רק מפני שהיא אמרה את המילה **"כְּשִׁית"**.¹ יש דברים שהקב"ה לא יכול לסבול ושווה לעמוד עבורם בפקק. כך, למשל, כינויים מעליבים. משה רבנו בכבודו ובעצמו אומר בפרשה, ברגע לחוץ מאוד, את המילים **"שִׁמְעוּ נָא, הַמְרִים"**.² זה נורא, הם מתקבצים סביבו, המון מוסת, "אנחנו צמאים, אנחנו צמאים", הוא לא יודע לאן לברוח. מה הוא אמור לעשות עכשיו? נפלט לו מהפה כינוי וה' אומר לו: **"זהו. לֵכֵן לֹא תִבְיֵאוּ"**.³

אתם צודקים, אסור להיות אלימים. **ויכו שטרי בני ישראל**.⁴ איזה שכר עצום היה לשוטרים שהוכו במצרים, אבל כמה צריך לזכור באמת-באמת את הכאב של מישהו שמכנים אותו בכינויים, של מישהו שמרגיש מודר ולא אהוב.

מרים הנביאה, שיום פטירתה השבוע, היתה אמה של כולם. למה נסמכה פרשת פרה אדומה למרים הנביאה ולמותה? מפני ש- **תבוא פרה ותקנח צואת בנה**.⁵ הפרה האדומה באה לכפר על (חטא) העגל. והרבי מפיאסצנא שואל: אבל הפרה האדומה היא בכלל לא אמה של העגל ההוא שהם עשו! ועונה: אז מה. לאישה יש יכולת לדאוג דאגה כללית גם למי שאיננו בנה. מרים הנביאה דאגה לעם שלם.⁶

¹ במדבר י"ב, א: "וַתִּדְבַר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁחָה עַל אֹדוֹת הָאִשָּׁה הַכֹּהֵנִית אֲשֶׁר לָקַח פִּי אִשָּׁה כְּשִׁית לָקַח".

² במדבר כ', י.

³ במדבר כ', יב: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן: יַעַן לֹא הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן לֹא תִבְיֵאוּ אֶת הַקֶּהֱל הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם".

⁴ שמות ה', יד.

⁵ במדבר רבה י"ט, ח. וגם: מדרש תנחומא חקת ח', א: "משל לבן שפחה שטנף פלטריון של מלך אמר המלך תבוא אמו ותקנח את הצואה, כך אמר הקדוש ברוך הוא תבא פרה ותכפר על מעשה העגל".

⁶ רבי קלונימוס קלמיש שפירא, "אש קודש" עמ' קד-קה: **ותמת שם מרים** - הרמז שלכך נסמכה מיתת מרים לפרה מפני שנשים רחמניות, והיתה כאם גם למי שאיננו בנה וגם בפטירתה עומדת במרום כאם רחמניה ומעוררת רחמים.

בעד כל ישראל, גם למי שאינו בנה, כמו שהפרה מקנחת ומכפרת להעגל אף על פי שאינו בנה.

⁷ שמות רבה א', כב: **וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ מִרְיָה** - "לָמָּה עֲמָדָה מִרְיָם מִרְחֹק, אָמַר רַבִּי עֲמָרָם בְּשֵׁם רַב לְפִי שֶׁהִיְתָה מִרְיָם מִתְנַבֵּאת וְאוֹמֶרֶת עֲתִידָה אֲמִי שְׁתַּלְדּוּ בֶן שִׁישׁוּיַע אֶת יִשְׂרָאֵל, כִּינּוּן שְׁנוּלֵד מִשָּׁה נְתַמְלֵא פֶל הַבַּיִת אוֹרְהָ, עֲמַד אָבִיהָ וְנִשְׁקָהָ עַל רֵאשָׁהָ, אָמַר לָהּ בְּתִי נְתַקְיָמָה נְבוֹאָתְךָ, הִיְיָנוּ דְקָתִיב (שמות טו, כ): **וַתִּשָּׂא מִרְיָם הַנְּבִיאָה אֲחֹתִי**". וגם: תלמוד בבלי יד, ע"א.

⁸ רש"י לתלמוד בבלי, סנהדרין קד, ע"ב: **מפני מרגלים** - שהקדימו מאמר פיהם עד שלא ראו בעין.

⁹ רש"י לתלמוד בבלי, סנהדרין קד, ע"א: **לקו בא"ב** - "שכל מגילת איכה סדורה באלפא ביתא".

זאת היתה אמא מרים. למה קראו לה גם "פועה"? היא הקדימה פה לעין. "אמא, יהיה טוב. אני יודעת שנצא מפה. עתידה אמי!" כשאח שלה עומד לטבוע ביאור, היא עומדת שם לדעה מה יעשה לו.¹⁰ "משהו טוב יצא מהדבר הזה", היא יודעת.

איך אני אומרת דבר כזה - להקדים את הפה לעין? והלא זה היה החטא! והרמב"ן בפרשתנו מסביר בגאונות, שבני ישראל נשכים על ידי הנחשים, כי הם אומרים מילים לא טובות. ה' אומר למשה רבנו: "עשה לך שרף"¹¹ כדי לרפא אותם ומשה עושה נחש. ורמב"ן: מי אמר לך לעשות נחש, משה. והרי ה' אמר "עשה לך שרף"? אלא מה - משה יודע שממה שבא החולי, ממנו עושים גם את החיסון והתרופה.¹² אם החולי הוא נחש, אזי התרופה תהיה נחש. באופן הזה, אם החולי היה שהקדמנו את פינו לעינינו, הרי שהתרופה והחיסון יהיו להקדים את פינו לעינינו.

וזה לא הגיוני תמיד, ואין הרבה טוב להגיד על מה שהיה אתמול. בוודאי לא על הגזענות. חלקנו הגדול לא פוגש בגזענות מפני שמעולם לא הביאו אתיופים לגור בירושלים, למשל. שמו אותם בפריפריות וזה מתחיל בזה. אנחנו רואים את התוצאה של השורה התחתונה שהיא אלימות נוראה ואסורה. אבל הצער שלהם - מי רואה את זה? מי שומע את זה? אנחנו צריכים להוציא טוב על השוטרים ועל המפגינים, שבאמת - עד כמה שאפשר. לא על האלימות, חס ושלום, אבל על הכאב בוודאי ובוודאי.

ולכן אני רוצה לתת תחזית, תחזית שהיתה נותנת פועה לחודש הזה, חודש תמוז, ואני אעתיק את התחזית מספר זכריה: **צום הרביעי** (שבעה עשר בתמוז) [...] **יְהִיָּה לְבֵית יְהוָה לְשִׁשּׁוֹן וּלְשִׁמְחָה וּלְמַעֲדִים טוֹבִים. וְהָאֵמֶת וְהַשְּׁלוֹם אֶהְבּוּ.**¹³ העדה האתיופית היקרה, יש לכם אמת בטיעונים שלכם, אבל אמת לבדה זה לא מספיק. **וְהָאֵמֶת וְהַשְּׁלוֹם אֶהְבּוּ.** אי אפשר להכות בסלע, במכות לא עובר שום מסר. בדיבורים והידברות, ובעיקר בדיבורים טובים, אנחנו יכולים להגיע ל-**אֶהְבּוּ** הגדול הזה.

הלוואי שנזכה עוד החודש. חודש טוב.

בצוות העריכה: הדסה סאסי

"דפי הזהב" נגמרו לך מהר מדי? השיעור המלא יעזור.

בכל שבוע, הרבנית ימימה מזרחי כותבת לך שיעור שלם שיוצא מתוך פרשת השבוע ומביא לך מבט חדש על חיך ועל האתגרים הנשיים כיום.

לרגל חודש הספר העברי – מתנה!
בהצטרפות למנוי השנתי, קבלי ספר מספריית הרבנית ימימה מזרחי, לפי בחירתך

<https://parasha.org/signup> **כל הפרטים – כאן**

וגם במס' 077-8066747 בין 9:00-15:00

¹⁰ שמות ב', ד.

¹¹ במדבר כ"א, ח.

¹² רמב"ן לבמדבר כ"א, ט: "לא נאמר לו לעשותו של נחשת אלא אמר משה: "הקב"ה אמר לי נחש אני אעשנו של נחשת לשון נופל על הלשון" זה לשון רש"י מדברי רבותינו (ב"ר לא ח) ולא הבינותי זה שהרי הקב"ה לא הזכיר לו "נחש" אלא "עשה לך שרף" אבל דעתם לומר כי הלך משה אחר שם העצם אשר לו והנראה בעיני בסוד הדבר הזה כי הוא מדרכי התורה שכל מעשה נס בתוך נס תסיר הנזק במזיק ותרפא החולי במחליא".

¹³ זכריה ח', יט.